

nem tartana. Lassan egyre felismerhetetlenebb lett a pad, végül elsimult a földön, és nem látszott egyéb, mint egy kis kupac, még leginkább sírdombra hasonlított. Aztán észrevette, hogy a kerttel és a kastéllyal is ugyanez történik, lassan omlanak, dőlnek, porladnak a falak, oszlopok, fák. A legkülönösebb az volt, hogy nem félt ettől a pusztulástól, csak végignézte szép nyugodtan, míg semmi más nem maradt, mint egy hepehupás selymes fűvű rét, és közben szorongatta markában az egyetlenegy piciny kődarabkát, amit meg tudott menteni a valóságból, és boldog volt nagyon. Amikor felébredt, mégis olyan rossz érzése támadt, hogy fel kellett anyát költeni, pedig még sötét volt. Nagyon rosszat álmodtam, suttogta, azt, hogy a kastély és minden eltűnt, mintha ott sem lett volna. Anya odafeküdt mellé, átölelte. Mindenkinek vannak rossz álmai, súgta vissza, aludj most már, én majd elzavarom ezeket az álmokat. Aliz felült, kitapogatta az éjjeliszekrényen a kődarabot, magához szorította, aztán befészkelte magát anya ölébe, behunyta a szemét, és várta a következő álmot. A kastéllyal azonban nem álmodott soha többé.

NOVELLAPÁLYÁZAT

Horkai Vass Éva

GÁBORRAL A FALON

Ezek jól kicsellóztak velünk.

Ezt mondta Gábor, miközben a cementtel bevont téglafalon könyököltünk. Tavasz volt vagy nyár, amikor a reggelek megtelnek fénnel, s minden fokozottan mutatja meg magát. Most mégsem látszott a berakott gang fala és az üveges bejárati ajtó.

Épp hogy felkeltünk, gyorsan, rutinosan arcot mostunk, s mama reggelire hívó szava elől menekültünk az udvar végébe a falhoz, fel a székre, onnan a lugas alatt álló asztal tetejére, s amikor a nagy, hűvös szőlőlevelek között kidugtuk a fejünket, egy az egyben, teljes látványként tárult elénk Mártáék udvara. Itt, az asztalon állva egészében belátható volt a ház, az udvar s a mögötte elterülő kert egy része. Apró jelekből olvastunk, hogy megtudjuk, felkelt-e, vagy ha épp dolgozott, hazaért-e már Márta. Olyankor titkos búvóhelyükről előkerültek a macskák, másként káráltak a tyúkok, az egész házra és környékére valamiféle meglelt nyugalom telepedett. Kásás reggel vagy pihegő délután. Vagy előfordult, hogy a fal melletti csapnál vizeskedtünk, s amint meghallottuk, hogy a szomszédban csukódik a nagykapu, Márta épp a macskáit hívogatja, vagy a tyúkokkal beszélget, nyomban fenn voltunk az asztalon, s a szőlőlevelek közül kibújva kiáltottunk át neki. Márta, átmehetünk?

Soha nem mondta, hogy ne menjünk, most fáradt vagy dolga van, mondtam Gá-

bornak keserűen. Soha nem utasított bennünket vissza, egyszer sem volt barátságosan hozzánk. Még a hanghordozásával sem hozta a tudomásunkra, hogy a terhére volnánk, pedig mély unatkozásaink közepette gyakran a nyakán lógtunk.

De most minden más volt. Ami most történt, hihetetlen s örökre érthetetlen marad számunkra.

A gang falai mintha felszívódtak volna. Biztosan, amíg aludtunk, mondja Gábor e valóságérthetlenségben valószínűség után kutatva. A bejárati ajtó sem volt ott, hogyan is lebeghetett volna falak nélkül, csak úgy, egymagában. Ehelyett, mint egy nagy kapunyílás, egy óriási, négyzet alakú lyuk tátongott a középső szoba helyén – a megkülönböztethetlenségig olyan, mint amikor nagymise idején tárva a templom ajtajának mindkét szárnya. Lenn állsz az irdatlan lépcsősor alján, s a kinti fényből csak a templombelső sötétjét látod, a titokzatos, mély homályt; a tömjénillatot és a halk, remegő csilingelést már csak hozzáképzeled. Meg sem tudnád pontosan mondani, mitől kerít hatalmába valami kimondhatatlan borzadály.

Gábornak úgy reszket a lába, hogy az alattunk levő rozoga asztal is beleremeg. A szögletes nyílás peremét halotti virágok díszítik, a befelé mélyülő tér sötétjéből csak néhány gyertya fénye villan elő sárgán.

Ez nem lehet igaz, mondja Gábor. Te elhiszed?

Nem tudom. Látom, de én sem értek semmit az egészből. Biztosan Kálmán.

Annyit bizonyosan sejtettünk, hogy a középső szoba sötétjének a mélyén ravatal van, a ravatalon koporsó. Ha erősen hunyorítottunk, szögletes peremét is látni véltük. Furcsa neszek áradtak a fekete homályból. Sirás, szipogás, halk, elcsukló imádkozás. A sötét lyuk peremén mintha Márta sziluettje is kirajzolódott volna.

Te is úgy gondolsz, hogy Kálmán?

Mintha Mártát látnám a ravatal előtt. És sok virágot. Mikor hordhatták ide mindent? S egyáltalán: mi ez az egész ceremónia?

Nekünk nem is szóltak. Mama nem tud semmiről, pedig Kálmán az ő rokona.

Meg amiénk is. De egyelőre mi se szóljunk senkinek. Mama sokszor szidta Kálmánt, amikor pityókásan jött haza.

Mert Mártát szereti. Gondolod, mama is ugyanezt látná?

Ha mi mindketten látjuk, akkor biztosan igaz a kép. Te néha képzelődsz, de én nem szoktam képzelődni. Az ott virágokkal díszített bejárat, mögötte ravatal. Mintha a kápolna költözött volna ide. Kálmán biztosan meghalt az éjjel, s reggelre Márta véghezvitte ezt a ceremóniát.

De ha nem Kálmán?

Márta nem lehet. Az előbb egy pillanatra valóban mintha az ő alakját láttam volna kirajzolódni. Ő különben sem halhat meg. Ő az erősebb.

Most biztosan nem mehetnének át játszani.

Most épp ilyeneken töröd a fejed? Mi történik itt egyáltalán?

Érzem, hogy elszorul a torkom. Gábor arca, mint egy felnőtté. Minden erejével arra összpontosít, hogy érthető magyarázattal szolgáljon nekem mindarról, amit látunk, s ami ennek ellenére mégsem érthető. Orrán a szeplők, akár az enyéme, most mégis nevésgesnek hatnak gondterhelt, felnőtt arcán. Majdnem elnevetem magam, de legyőzöm a kísértést, én is igyekszem komolykodó ábrázatot vágni. Valamilyen részvétet mutatni. S erről eszembe jut: ilyenkor részvétet szokás nyilvánítani. Mondom is Gábornak, de vonásai megkeményednek, még szigorúbbakká lesznek. Mint egy be-merevedett felnőtt.

Hogyan nyilváníthatnánk részvétet, ha nekünk nem is szóltak? Kihagytak bennünket ebből az egészből. Érted? Mindenki tud a dologról, csak mi nem.

Lehet, hogy jobb is. Én úgysem mernék átmenni. Még itt is félek.

Mert ilyenek vagytok ti lányok. Nyomban berezeltek.

Talán te nem? Csak látnád, milyen a tekinteted.

Ekkor kinyílt a nagykapu, s feketébe öltözött asszonyok kíséretében az udvarba lépett a pap. Fél arccal egy szőlőlevél mögött lapultam. Csak félig akartam látni mindent, így is sok volt nekem. Mindkettőnk lába egyazon ritmusra citerált.

Gondolod, hogy pap fogja temetni?

Mindenkit pap temet.

Pedig nem járt templomba. Káromkodott és sokat ivott. Márta mindig szidta.

Na, látod, pedig Márta templomba is jár. Őt is pap fogja temetni. Különbben is mindenki káromkodik. Még mama is.

Biztosan a mája. A múltkor apa mondta, ha Kálmán így folytatja, szétesik a mája.

Azt is mondta, hogy már legalább harminc, ha nem negyven éve ezt csinálja. Jól beedzette magát. Éppen így mondta. Mintha Kálmán fociedzéseire gondolt volna.

Hol van az már.

Oké, de jó focista volt. Te ezt nem érted. Meg valamilyen jó motorkerékpárja volt. Bomlottak utána a lányok. Márta is.

Nekünk is ilyen ceremóniát kell majd csinálnunk, ha mama meghal?

Most ne gondoldj ilyenekre. Mama nem beteg, egyelőre semmi baja, csak a gerince görbült meg. De abba nem szoktak belehalni. Különbben addigra már mi is nagyobbak leszünk, több mindent fogunk érteni. Ez úgyis apa és anya dolga lesz. Szerintem ők a kápolnába fogják vitetni mamát.

Gondolod, hogy az jobb lesz?

Semmit sem gondolok, suttogja Gábor. A kápolna is rettenetes, de az, hogy beköltöztessük a házba, a szobánkba, az valami iszonyú. De ne beszélj ennyit, még felfigyelnek ránk odaatról.

Meddig tart még ez az egész?

Ha unod, menj reggelizni.

Lekászálódok az asztalról, végigfutok a virágágyak közötti ösvényen, s úgy nyitok be a konyhába, mintha nem is kintről, hanem a szobából jöttem volna. Mama arcán a mindennapi szokványos teendőik apró gondjainak nyoma. Más semmi. Nem megy le a falat a torkomon.

Mikor mehetek át Mártához játszani?

Márta ma délelőttös. Csak délután lesz otthon. Ma én etetem a tyúkjait is.

Miközben mama ezt mondja, arcán rezzenetlen nyugalom.

Min csodálkozol? Egyél, és mehetsz játszani.

Legalább anya volna itthon. Hosszú, talányos délelőtt, délutánig még minden megtörténhet.

Harangoznak, s beleremegek. Dél van. Majd kora délután. Ebédnél már éhes vagyok, mégsem tudok enni. Anya futólag rám pillant.

Mi az, miért nem eszel? Beteg vagy?

Biztosan becsemegézett, mondja apa.

Nem is reggelizett, így mama.

Néztek át a falon. (Gábor az asztal alatt lábával keresi a lábam, hogy egy rúgással leadja a jelet. Te teljesen megőrültél.)

Mi nem leskelődünk folyton, mint te. Különben is, mit nézzünk. Az üres udvart? Márta nemsokára hazajön a munkából. Átmehetsz hozzá játszani. Már úgyis megszokta, hogy ha hazaér, nyomban ott sündörögsz körülötte.

Elsápadok, és egy kicsit szédülök. Nyirkos a kezem.

Ti nem tudjátok, mi van a szomszédban.

Ugyan mi volna? Kálmán az előbb kacskaringózott haza. Tolta a kerékpárját, ilyenkor azzal támogatja magát. Most biztosan alszik, amíg Márta haza nem ér, és fel nem rázza.

Épp ez az. Örökre elaludt. Mártáéknál ravatal van koporsóval, pappal és halotti virágokkal. Láttam a falról. (Gábor szikrázó tekintete. Szemből villámok csapnak felém. Némán is tudtomra adja, elárultam magunkat. A lányok mind megbízhatatlanok.)

Újra összevissza álmodtál. Kevesebbet kellene nézned a tévét, mondja apa. Mindig ábrándozol, fantazíálsz. Hol van ma háznál ravatal?!

És Gábor? Van is, meg nincs is. Ha létezne, orrán a szeplők, akár az enyéme. Csak arca komolykodóbb. Ha megszületett volna, ő lenne anya kedvence.

Vasadi Péter

FÉNYFORMÁK

formái vannak bent a fénynek
bátorodnak, lebegnek, félnek

összehúzódnak fájdalomban
odagyúlnak, hol lelki rom van

lecsorognak törések mentén
visszacsillogva, mint a szemfény

elmerülnek és fölbukkannak
áldozva éjt a virradatnak

kiülnek arcra, kézre, vállra
fölöttük Egyszárny suhanása

kemény fekete hull a fényre
árnyékos lett a fény zenéje

töredezetten zeng, de tisztán
nem dübög épen, mint a hitvány